

NEJVYŠŠÍ SOUD

Mgr. Petr TOMÍČEK
vedoucí oddělení styku s veřejností

sp. zn. Zin 40/2021

ROZHODNUTÍ

Nejvyšší soud jako povinný subjekt ve smyslu § 2 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jako „informační zákon“ nebo také „Svlnf“), rozhodl o žádosti **T. M.**, nar. XY, trvale bytem XY, s elektronickou adresou pro doručování XY@seznam.cz (dále jen „žadatel“), ze dne 23. 2. 2021, v řízení sp. zn. Zin 40/2021 (dále jen „projednávaná žádost“),

takto:

Podle § 15 odst. 1 v souladu s § 11 odst. 4 písm. b) se projednávaná žádost **odmítá** v části „u každé spisové značky v tabulce uveďte i typ agendy, které se příslušná spisová značka týká“, neboť se jedná o informace spadající do rozhodovací činnosti soudu.

Odůvodnění:

Povinný subjekt obdržel projednávanou žádost v následujícím znění (důraz doplněn):

*„Věc: Žádost o poskytnutí informace dle z.č. 106/1999 Sb., v platném znění
Úvodem:*

Nejprve bych chtěl poděkovat za poskytnutou informaci (částečnou), o kterou jsem žádal cca před jedním měsícem a kterou jsem dnes prostřednictvím poštovní přepravy převzal (Vaše sp.zn. Zin 30/2021). Ačkoliv není povinnost ze strany žadatele o informaci sdělovat povinnému subjektu, proč o informaci žádá, jistě jste z mé předešlé žádosti pochopili, že mi jde především o prověření, zda se věci u senátu 28 Cdo Nejvyššího soudu přidělují v souladu s rozvrhem práce.

Vámi poskytnutá informace ze dne 17.2.2021 obsahovala i přílohu, a to tabulku spisových značek s datem nápadu, časem nápadu, předsedou senátu a soudcem zpravodaje. Bohužel z této tabulky nelze jednoznačně prověřit přidělování věci, a to z důvodu, že u senátu 28 Cdo Nejvyššího soudu existují tři režimy přidělování věcí, a to dle agendy:

- a) Bezdůvodné obohacení*
- b) Ostatní agenda Cdo*
- c) Agenda Nd*

V souladu s informačním zákonem se na Vás obracím s následující žádostí o tuto informaci:

U každé spisové značky v tabulce (viz. příloha této žádosti) prosím uveďte i typ agendy (dle rozvrhu práce Nejvyššího soudu, tedy např. a) nebo b) nebo c)), které se příslušná spisová značka týká.

Doplňující poznámka: Pokud se např. věci restitucí týkají agendy vedené v rozvrhu práce Nejvyššího soudu pod písmenem b), tak např. u spisové značky 28 Cdo 2/2021 uveďte - b).

Jako doplňující informaci pak žádám sdělení, zda se u Nejvyššího soudu přidělují věci dle následujícího ilustrativního případu, tedy v postupném pořadí rotačním způsobem dle specializace (agendy):

Agenda a) tři senáty označené jako: a1, a2, a3

Agenda b) čtyři senáty označené jako: b1, b2, b3

Agenda c) dva senáty označené jako: c1, c2

Napadlo 10 věcí (1 – 10)

Věci se přidělují – ilustrativní příklad:

Věc č. 1 přidělena senátu a1

Věc č. 2 přidělena senátu a2

Věc č. 3 přidělena senátu c1

Věc č. 4 přidělena senátu b1

Věc č. 5 přidělena senátu a3

Věc č. 6 přidělena senátu c2

Věc č. 7 přidělena senátu a1 (poznámka: druhá rotace, neboť při první rotaci každý senát v této agendě věc již přidělenou měl)

Věc č. 8 přidělena senátu c1 (poznámka: také druhá rotace, neboť při první rotaci každý senát v této agendě věc již přidělenou měl)

Věc č. 9 přidělena senátu a2

Věc č. 10 přidělena senátu b2“

Přílohou projednávané žádosti byla žadatelem avizovaná tabulka – příloha povinného subjektu z řízení sp. zn. Zin 30/2021.

K výroku rozhodnutí:

Podle § 15 odst. 1 informačního zákona „pokud povinný subjekt žádosti, byť jen zčásti, nevyhoví, vydá ve lhůtě pro vyřízení žádosti rozhodnutí o odmítnutí žádosti, případně o odmítnutí části žádosti“.

Povinné subjekty ve smyslu § 11 odst. 4 písm. b) informačního zákona „neposkytnou informace o rozhodovací činnosti soudů, s výjimkou rozsudků.“

Podle čl. 17 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) jsou svoboda projevu a právo na informace zaručeny. Podle čl. 17 odst. 5 Listiny jsou státní orgány a orgány územní samosprávy povinny **přiměřeným** způsobem poskytovat informace o své činnosti. Podmínky a provedení stanoví zákon. Zákonem, který provádí uvedené ustanovení čl. 17 odst. 5 Listiny, je právě informační zákon. Podle § 1 informačního zákona tento zákon zapracovává příslušné předpisy Evropské unie a upravuje pravidla pro poskytování informací a dále upravuje podmínky práva svobodného přístupu k těmto informacím.

Předmětem projednávané žádosti je mj. požadavek „*u každé spisové značky v tabulce uveďte i typ agendy (dle rozvrhu práce Nejvyššího soudu), které se příslušná spisová značka týká.*“. Jedná se tak o požadavek na poskytnutí informací z rozhodovací činnosti Nejvyššího soudu. Tento požadavek tedy směřuje k poskytnutí informací, které vždy s odkazem na ustanovení § 11 odst. 4 písm. b) informačního zákona Nejvyšší soud neposkytuje.

Nejvyšší soud eviduje v rámci základního popisu „charakteru řízení“ předmět konkrétního dovolacího řízení pouze v obecné rovině, tato „nadřazená množina“ se vždy nemusí zcela překrývat s detailněji popsáním předmětem řízení podle účinného rozvrhu práce. Aby nedošlo k nepochopení, dovoluje si povinný subjekt uvést ilustrativní případ. Jedním z „obecných“ předmětů dovolacího řízení (blíže viz dále) je předmět „*O zaplacení*“. V teoretické rovině tak může být předmětem dovolacího řízení zaplacení pohledávky z „běžného“ závazkového vztahu, tak i (z pohledu rozvrhu práce) „speciálního“ závazkového vztahu – bezdůvodného obohacení.

Informační systém Nejvyššího soudu (dále jen „ISNS“) eviduje především údaje o účastnících konkrétních řízení, z povahy věci tedy neeviduje (a ani nemá důvod evidovat takto mimo spis) údaje o konkrétním (zcela detailním) předmětu řízení. Údaje o předmětu řízení jsou uváděné pouze v obecné rovině, může se jednat např. o následující typy předmětu řízení: „*O zaplacení*“, „*O nahrazení projevu vůle*“, „*O zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví k nemovitostem*“, „*O určení vlastnického práva*“, „*O náhradu škody*“, „*O určení absolutní neplatnosti právního jednání*“, „*O vyklizení nemovitosti*“, „*O určení neplatnosti výpovědi smlouvy o nájmu*“, „*O zřízení služebnosti*“, „*O určení neplatnosti zástavního práva*“, atd.

Dalším způsobem pro „přiblížení se“ k předmětu dovolacího řízení je v ISNS naprogramované pole, do kterého se zapisuje hodnota „specializace“, podle dotčené (typové) právní oblasti (v projednávaném případě se mj. jedná o specializaci „*BO – Bezdůvodné obohacení*“ a „*Restituce*“). Hodnota specializace má pro potřeby Nejvyššího soudu pouze **orientační** význam pro souhrnné sledování vybraných oblastí pro rozhodovací činnosti Nejvyššího soudu. Orientační charakter specializace je dán zejména skutečností, že ISNS umožňuje zapsání pouze jedné, v dané věci převažující specializace. Povinný subjekt tak může projednávané žádosti částečně vyjít vstříc, nicméně s dodatkem, že se jedná toliko o „pomocné“ údaje ISNS, které mají orientační úlohu. Povinný subjekt nicméně i přes tuto skutečnost musí vydat rozhodnutí o částečném odmítnutí žádosti, vědom si skutečnosti, že se striktně vzato nejedná o kompletní informace v rozsahu a kvalitě požadované projednávanou žádostí.

Povinný subjekt se přitom nebrání poskytování informací o výsledcích rozhodovací činnosti, která musí být zcela pod veřejnou kontrolou, avšak v souladu s § 11 odst. 4 písm. b) informačního zákona neposkytuje informace o samotném průběhu rozhodovací činnosti, která k závěrečnému rozhodnutí vedla, mezi tyto nepřípustné žádosti o informace jednoznačně spadá i projednávaná žádost na sdělení hodnocení předmětu konkrétních dovolacích řízení, respektive na hodnocení „*charakteru hmotněprávní, popř. procesněprávní sporné právní otázky, kterou má dovolací soud řešit*“ (viz text rozvrhu práce Nejvyššího soudu).

Jak se uvádí i v níže citovaném rozhodnutí Krajského soudu v Brně ze dne 7. 12. 2016, sp. zn. 29 A 133/2015, tak **„z informační povinnosti je vyňat celý rozhodovací mechanismus soudu v konkrétní věci, s výjimkou rozhodnutí.“** Do kategorie „rozhodovací mechanismus soudu“ zcela jednoznačně spadá i proces kvalifikace napadených věcí, respektive kvalifikace sporných otázek otevřených v textu dovolání při procesu přidělování napadených věcí.

Projednávaná žádost podle názoru povinného subjektu ani nedává prostor k úvaze, zda informace (ne)poskytnout. Na rozdíl např. od ustanovení § 11 odst. 1 informačního zákona, který uvádí (důraz doplněn) **„Povinný subjekt může omezit poskytnutí informace, pokud“**, se v ustanovení § 11 odst. 4 informačního zákona výslovně píše (důraz doplněn) **„Povinné subjekty dále neposkytnou informace o...“**. Podle povinného subjektu tak zákonodárce výslovně omezuje správní úvahu k poskytování jednotlivých informací z rozhodovací činnosti soudů.

Povinný subjekt se odkazuje nejen na samotné striktní znění zákona, ale též na nález Pléna Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 2/10, které dne 30. března 2010 rozhodlo o změně původního znění § 11 odst. 4 písm. b) informačního zákona, ze kterého vypustilo (zrušilo) původně začleněné slovo „pravomocných“, rozumějme rozsudků. V předmětné části zákona tak Plénum Ústavního soudu rozšířilo práva žadatelů na poskytnutí i nepravomocných rozsudků ze strany povinných subjektů, **avšak ponechalo zákonným neposkytnutí dalších informací z předchozího průběhu soudního řízení, resp. rozhodovací činnosti soudů.**

K neposkytování informací z rozhodovací činnosti soudu na základě informačního zákona poukazuje povinný subjekt také na následující citaci z rozhodnutí Krajského soudu v Brně ze dne 28. 5. 2020, sp. zn. 29 A 170/2017 (zvýraznění doplněno povinným subjektem):

*„17. K meritu věci lze uvést následující. Právo na informace je garantováno zejména v čl. 17 Listiny základních práv a svobod, ale také v čl. 10 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. **Tato práva nejsou bezbřehá a absolutní, ale naráží na určitá omezení a limity.** Legitimní omezení práva na informace stanoví čl. 17 odst. 4 Listiny, podle něhož svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti. Obdobně čl. 10 odst. 2 Úmluvy stanoví, že výkon těchto svobod (svobody projevu a práva na informace), protože zahrnuje povinnosti i odpovědnost, může podléhat takovým formalitám, podmínkám, omezením nebo sankcím, které stanoví zákon a které jsou nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, územní celistvosti nebo veřejné bezpečnosti, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky, ochrany pověsti nebo práv jiných, zabránění úniku důvěrných informací nebo zachování autority a nestrannosti soudní moci. /.../*

*24. /.../ **Kontrola jejich práce je možná posléze, cestou poskytnutí soudního rozhodnutí.** Pokud měl žalobce zájem kontrolovat kvalitu práce ministra spravedlnosti, stačilo by mu k tomu konečné rozhodnutí Nejvyššího soudu o předmětné stížnosti, příp. poskytnutí textu stížnosti poté, co o ní žalovaný rozhodl.*

*25. /.../ **Vůle zákonodárce je přitom v tomto ohledu zcela zřejmá, jiné informace o rozhodovací činnosti soudů než ty, které jsou obsaženy v soudních rozhodnutích, povinné subjekty nemohou žadatelům poskytnout.***

28. Soud tak má za to, že odmítnutí žádosti o informace bylo opodstatněné. Odůvodnění napadeného rozhodnutí včetně poukazu na nezbytnost jednotného rozhodování, což je jednou ze základních zásad činnosti správních orgánů, ob stojí. /.../ Jak totiž již bylo uvedeno, tvrzená snaha o kontrolu práce ministra spravedlnosti mohla být stejně dobře naplněna i jinak.“

V případě projednávané žádosti je příhodné odkázat i na rozhodnutí Krajského soudu v Brně ze dne 7. 12. 2016, sp. zn. 29 A 133/2015, v němž je uvedeno mj. následující (důraz doplněn povinným subjektem):

„Vůle zákonodárce je přitom v tomto ohledu zcela zřejmá, jiné informace o rozhodovací činnosti soudů než ty, které jsou obsaženy v soudních rozhodnutích, povinné subjekty nemohou žadatelům poskytnout.

/.../ žalovaný toto omezení práva na informace mohl aplikovat pouze v případě, kdy po něm byla požadována informace o jeho rozhodovací činnosti. Tak tomu v daném případě bylo. /.../

Z uvedeného plyne, že z informační povinnosti je vyňat celý rozhodovací mechanismus soudu v konkrétní věci, s výjimkou rozhodnutí.

/.../ z hlediska veřejné kontroly soudnictví je podstatná zejména obecná dostupnost soudních rozhodnutí. Na základě této dostupnosti pak mohou být jednotlivá rozhodnutí předmětem veřejného diskurzu. Za zákonnost těchto rozhodnutí a postupů vedoucích k jejich vydání odpovídá z institucionálního pohledu soud, personálně pak soudci projednávající a rozhodující danou věc.“

Na základě zákonné výjimky z poskytování informací z rozhodovací činnosti soudu tak povinnému subjektu nezbylo, než žádost ve vymezené části odmítnout, a to podle aktuálního ustanovení § 11 odst. 4 písm. b) informačního zákona.

Pro úplnost povinný subjekt opětovně závěrem vysvětluje, že rozhodnutí o odmítnutí žádosti nezasílá na v žádosti uvedenou elektronickou e-mailovou adresu, která by byla vyhovující v případě kladného vyřízení žádosti (v případě přímého poskytnutí požadovaných informací nebo odkazem na již zveřejněné informace), nýbrž prostřednictvím poštovních služeb. Podle § 19 odst. 4 zákona č. 500/2004, správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), může správní orgán doručovat na adresu pro doručování nebo elektronickou adresu účastníka řízení, pokud to nevyklučuje zákon nebo povaha věci. Podle § 19 odst. 5 správního řádu ve spojení s § 72 odst. 1 správního řádu musí povinný subjekt doručit rozhodnutí do vlastních rukou, což v případě doručení na adresu na udanou elektronickou adresu není zajištěno, neboť žádost neobsahuje uznávaný elektronický podpis ve smyslu zákona č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce. Uvedená elektronická adresa je zpravidla vyhovující v případě poskytnutí informace, kdy informační zákon klade na povinný subjekt v doručovací fázi méně formálních povinností, avšak nemůže bez jistých pochybností obstát při postupu, který vychází z § 15 informačního zákona, neboť povinný subjekt odesláním písemného vyhotovení rozhodnutí na „běžnou elektronickou adresu“ není schopen hodnověrně prokázat okamžik doručení. Po správní úvaze tak dospěl povinný subjekt k názoru, že uvedenou elektronickou adresu nemůže pro nesoulad s citovanými ustanoveními správního řádu akceptovat. Na základě výše uvedeného doručuje povinný subjekt předkládané rozhodnutí prostřednictvím provozovatele poštovních služeb na

adresu trvalého pobytu, která byla uvedena v textu projednávané žádosti. Opět platí, že žadatel neučinil ve vztahu ke způsobu doručení žádné požadavky, např. ve formě zvolení výhradního způsobu komunikace v řízení (určení doručující e-mailové adresy). Způsob doručení tak plně zůstal v kompetenci povinného subjektu, byť je nutné současně pro úplnost opět dodat, že pro rozpor s výše uvedenými právními ustanoveními by povinný subjekt případnou volbu formy komunikace, která by nesplňovala výše uvedené, nemohl respektovat.

Poučení: Proti rozhodnutí o částečném odmítnutí žádosti o poskytnutí informace lze podle § 16 odst. 1 informačního zákona ve spojení s § 83 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, podat odvolání, které se podává u povinného subjektu do 15 dnů ode dne doručení písemného vyhotovení tohoto rozhodnutí.

Poskytnutí informace podle § 14 odst. 5 písm. d) informačního zákona

Ke zbývající části projednávané žádosti, kde nebylo poskytnutí informací částečně odmítnuto výrokem předkládaného rozhodnutí, poskytuje povinný subjekt požadované informace formou následujícího sdělení a přílohy.

Žadatel správně uvádí, že u senátu 28 Cdo existují tři režimy přidělování věcí, a to dle jednotlivých agend, jimiž jsou (a) agenda bezdůvodného obohacení, (b) ostatní agendy Cdo a (c) agenda Nd. Žadatel ovšem nekorektně znázornil rotaci u zmíněného soudního oddělení, jelikož určil vadný počet senátů u jednotlivých agend. Konstrukce přidělování věcí u senátu 28 Cdo by tedy měla vypadat následovně:

Agenda a) pět senátů označených jako: a1, a2, a3, a4, a5

Agenda b) čtyři senáty označené jako: b1, b2, b3, b4

Agenda c) čtyři senáty označené jako: c1, c2, c3, c4 (od 1. 2. 2021 pět senátů).

V příloze zasílá povinný subjekt tabulku „*Výpis nápadu 28 Cdo s uvedením předmětu a specializace*“, oproti její verzi poskytnuté v rámci řízení sp. zn. Zin 30/2021 byl do tabulky doplněn údaj o „předmětu řízení“ – v podobě, v jaké byl zapsán evidenčním oddělením Nejvyššího soudu – a taktéž došlo k doplnění zapsané specializace. Oproti příloze poskytnuté v řízení sp. zn. Zin 30/2021 již bez duplicitního uvádění data a času nápadu, ostatně to ani nebylo projednávanou žádostí požadováno.

V této části považuje povinný subjekt za vhodné popsat, jakým způsobem probíhá zapsání uvedených údajů do ISNS. Údaj o „předmětu řízení“ je zapisován hned po nápadu věci evidenčním oddělením podle označení předmětu řízení v druhostupňovém rozhodnutí. V případě dovolacího řízení sp. zn. 28 Cdo 2/2021 tak byl údaj o předmětu řízení vzat z rozhodnutí Krajského soudu v Praze ze dne 26. srpna 2020, č. j. 25 Co 77/2020-1001, kde je předmět řízení uveden jako „o náhradu škody, o odvolání žalobců a 1. žalovaného proti rozsudku Okresního soudu v Příbrami ze dne 31. 7. 2019, č. j. 9 C 180/2008 - 856“. V ISNS uvedený předmět řízení (označení řízení) tak nevychází z vlastního hodnocení Nejvyššího soudu. Údaje o čísle senátu a specializaci jsou do ISNS zapisovány v procesu přidělování věcí podle rozvrhu práce, tedy z vlastní úřední činnosti Nejvyššího soudu.

Ač informační zákon konstatuje, že povinným subjektům nepřísluší až na výjimky zkoumat účel, za jakým žadatel žádost podal, zároveň je třeba žadateli v souladu s platnou judikaturou sdělit, že **žádost o informace podle informačního zákona není „obecným opravným prostředkem“**, který by byl vhodným (a účinným) nástrojem pro dosažení úspěchu v jakémkoli (soudním či správním) řízení či pro řešení kterékoli myslitelné životní situace. V této souvislosti povinný subjekt upozorňuje mj. na judikaturu Nejvyššího správního soudu, a to konkrétně na rozhodnutí č. j. 10 As 117/2014, ve kterém Nejvyšší správní soud připomněl, že žádost o poskytnutí informací není specifickým opravným prostředkem, jehož prostřednictvím by měl účastník řízení brojít proti rozhodnutím či postupům orgánů, s nimiž nesouhlasí. V projednávaném případě povinný subjekt soudí, že žadatel svojí žádostí vyjadřuje nespokojenost mj. se způsobem vedení konkrétních řízení, respektive přidělování věcí (spisů) u občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu zákonnému soudci.

Poučení: Proti způsobu vyřízení žádosti v místě, kde jsou poskytovány informace, je možné podle § 16a odst. 1 informačního zákona podat stížnost do 30 dnů od doručení této informace. Stížnost se podává přímo k povinnému subjektu, který informaci poskytl.

V Brně dne 10. 3. 2021

L. S.

Mgr. Petr Tomíček
vedoucí oddělení styku s veřejností
pověřený vyřizováním žádostí podle informačního zákona

Příloha (tištěná): Výpis nápadu 28 Cdo s uvedením předmětu a specializace